

Sygn. akt VIRCa 174/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 września 2013 roku

Sąd Okręgowy w Olsztynie VI Wydział Cywilny Rodzinny w składzie:

Przewodniczący: SSO Elżbieta Schubert

Sędziowie: SO Ewa Błesińska

SSR del do SO Arkadiusz Rokicki (spr.)

Protokolant: st. sekr. sąd. Anna Greifenberg-Krupa

po rozpoznaniu w dniu 11 września 2013 roku w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa **małoletniej D. W.** reprezentowanej przez matkę B. W.

przeciwko **A. W. (1)**

o podwyższenie alimentów

oraz z powództwa wzajemnego **A. W. (1)**

przeciwko **małoletniej D. W.** reprezentowanej przez matkę B. W.

o obniżenie alimentów

na skutek apelacji pozwanego-powoda wzajemnego

od wyroku Sądu Rejonowego w Olsztynie

z dnia 12 kwietnia 2013 roku

sygn. akt III RC 1152/12

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie II w ten sposób, że obniża z dniem 01 września 2013 roku alimenty zasądzone od pozwanego A. W. (1) na rzecz małoletniej D. W. wyrokiem Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 18 września 2009 roku w sprawie VIRC 1115/08 z kwoty po 1200 zł miesięcznie do kwoty po 1000 zł (jeden tysiąc złotych) miesięcznie, płatne na dotychczasowych warunkach płatności;

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. koszty procesu za instancję odwoławczą między stronami wzajemnie znosi.

Sygn. akt VI RCa 174/13

UZASADNIENIE

Działając w imieniu małoletniej powódki D. W. jej matka B. W. wniosła o podwyższenie alimentów od pozwanego A. W. (1) z kwoty 1.200 zł miesięcznie do kwoty 2.000 zł miesięcznie. W uzasadnieniu żądania, podniosła, że pozwany

w żaden sposób nie uczestniczy w życiu dziecka, zaś jej matka posiada liczne obciążenia z tytułu pożyczek i opłat. Pozwany A. W. (1) wniósł początkowo o oddalenie powództwa. Wskazał w uzasadnieniu odpowiedzi na pozew, że jego sytuacja zarobkowa uległa pogorszeniu wskutek utraty jedyne go klienta spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (...), w której pełni funkcję członka zarządu. Ponadto wniósł powództwo wzajemne, domagając się obniżenia alimentów do kwoty 700 zł miesięcznie. W uzasadnieniu pozwu wskazał na znaczne obniżenie jego realnych dochodów, jak też na okoliczność, iż ma nową rodzinę, w tym dwoje małoletnich dzieci, wobec których jest zobowiązany do alimentacji.

Sąd Rejonowy w Olsztynie, wyrokiem z dnia 12 kwietnia 2013r., oddalił oba powództwa, koszty procesu pomiędzy stronami wzajemnie zniósł, odstąpił od obciążania powódki kosztami sądowymi związanymi z oddalonym powództwem.

Sąd ten ustalił, że wyrokiem z dnia 18 września 2009r., który uprawomocnił w dniu 13 stycznia 2010r, w sprawie VI RC 1115/08, Sąd Okręgowy w Olsztynie rozwiązał małżeństwo A. W. (1) i B. W.. Jednocześnie zasądzono od pozwanego (powoda wzajemnego) na rzecz małoletniej córki D. W. alimenty w wysokości 1.200 zł miesięcznie. Sąd rozwodowy zasądził także alimenty na rzecz byłej żony B. W. w wysokości 750 zł miesięcznie. W czasie wydawania przedmiotowego orzeczenia A. W. (1) zamieszkiwał w W. z nową partnerką życiową A. C.. Był członkiem zarządu centrum Piekarniczego T., a nadto na rzecz powyższego podmiotu prowadził działalność gospodarczą. Jego dochody netto w skali miesięcznej sięgały kwoty 7.000 zł. Powódka (pозwana wzajemnie) D. W. była uczennicą I klasy gimnazjum. Z uwagi na wadę wzroku nosiła okulary, wymagała rehabilitacji i zajęć na basenie. Jej matka pracowała w Urzędzie Statystycznym w O. i zarabiała netto 2.034,42 zł miesięcznie. Zamieszkiwała wówczas wraz z córką w domu rodzinnym w W., którego koszty utrzymania wynosiły około 900 zł miesięcznie. W ocenie Sądu Okręgowego do zaspokojenia potrzeb powódki (pозwanej wzajemnie) niezbędne było w tamtym okresie 1.500 zł miesięcznie. Obecnie małoletnia D. W. uczy się w I klasie liceum ogólnokształcącego. Poza zajęciami w szkole pobiera korepetycje z matematyki i chemii – co kosztuje łącznie po 500 zł miesięcznie. Uczęszcza także na lekcje gry na gitarze, co wiąże się z opłatą w wysokości 150 zł miesięcznie. Na dodatkowe lekcje języka angielskiego jej matka przeznacza 250 - 540 zł miesięcznie. Ponadto jest pacjentką poradni ortodontycznej, używa aparatu, zaś koszty związane z jego założeniem do tej pory zbliżone są do kwoty 5.000 zł. Powódka (pозwana wzajemnie) ucęszcza obecnie na zajęcia rehabilitacyjne, których koszt to około 112 zł miesięcznie. Mieszka razem z matką, która ponosi sama wszystkie wyżej opisane koszty. Matka powódki (pозwanej wzajemnie) B. W. osiąga z pracy zarobkowej dochód w wysokości 2.500 zł netto miesięcznie. Spłaca pożyczkę zaciągniętą z funduszu zakładowego na sfinansowanie aparatu ortodontycznego córki w miesięcznych ratach po 175 zł. W wyniku podziału majątku wspólnego byłych małżonków otrzymała na wyłączną własność mieszkanie położone na ulicy (...) w O. wraz z wyposażeniem oraz dopłatę w wysokości 60.000 zł. Mocą ugody o podziale majątku pozwany (powód wzajemny) przekazał na rzecz małoletniej powódki (pозwanej wzajemnie) kwotę 150.000 zł. Matka małoletniej przekazuje tytułem alimentów na rzecz starszej córki A. W. (2) kwotę 250 zł miesięcznie. Opłaty eksploatacyjne mieszkania, które zajmuje wraz z córką wynoszą łącznie około 750 zł miesięcznie. Pozwany (powód wzajemny) zawarł kolejny związek małżeński, z którego ma dwoje dzieci: J. W., urodzoną (...) i M. W., urodzonego (...). Spłaca wraz z żoną kredyt mieszkaniowy w ratach miesięcznych po 4.900 zł. Miesięczne koszty eksploatacyjne związane z mieszkaniem wynoszą średnio 1.238,30 zł. Pozwany jest wiceprezesem zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (...). Ze wspomnianą spółką łączy go kontrakt menadżerski. Z tego tytułu jego miesięczne zyski wynosiły ponad 4.000 zł. Jednakże od grudnia 2012 r. ma mocy aneksu do wspomnianego kontraktu wypłata wynagrodzenia pozwanego (powoda wzajemnego) została zawieszona do czasu uzyskania przez spółkę odszkodowania od spółki (...). Obecnie pozwany (powód wzajemny) prowadzi także działalność gospodarczą i osiąga z tego tytułu dochód w wysokości około 4.300 zł miesięcznie. W roku 2011 jego łączny dochód przed opodatkowaniem wyniósł około 105.000 zł, zaś w roku 2012 około 140.000 zł. Jego obecna żona przebywa na urlopie macierzyńskim i zajmuje się dziećmi. Jej stałe świadczenie macierzyńskie z zakładu pracy wynosi obecnie około 4.900 zł miesięcznie.

Oddalając oba powództwa Sąd I instancji za podstawę swego rozstrzygnięcia przyjął przepis art. 138 k.r.o. i uznał, że koniecznym było porównanie stanu istniejącego w dacie uprawomocnienia się ostatniego wyroku dotyczącego obowiązku alimentacyjnego ze stanem istniejącym w chwili obecnej. Za uzasadnione uznał stanowisko strony powodowej (pозwanej wzajemnie), że podjęcie przez D. W. nauki w liceum wiąże się z dodatkowymi wydatkami na

korepetycje. Jej pozostałe wydatki nie mają zaś charakteru nowego, albowiem były one ponoszone także w trakcie wydawania wyroku rozwodowego. Wyliczona przez matkę powódki (pозwanej wzajemnie) kwota wydatków na jej utrzymanie przekracza średnie wynagrodzenie krajowe i sumy, które muszą dość często wystarczyć do utrzymania całych rodzin. Ponadto Sąd Rejonowy uznał, że powództwo główne nie uwzględnia jednak zupełnie zmian w sytuacji życiowej pozwanego (powoda wzajemnego). Od czasu wyroku rozwodowego urodziło się dwoje jego kolejnych dzieci, wobec których ciąży na nim obowiązek alimentacyjny. Jego aktualna sytuacja finansowa również nie jest korzystna, skoro podstawą funkcjonowania firmy, która jest jego źródłem dochodów była zerwana współpraca z C. Polska. W momencie rozstrzygania sprawy możliwości zarobkowe pozwanego były więc obniżone w stosunku do stanu poprzedniego. Mając na uwadze powyższe okoliczności i stwierdzając, że obecna sytuacja zarówno osobista jak i zawodowa A. W. (1) jest taka, że nie stać go na płacenie alimentów wyższych niż obecne, Sąd Rejonowy w Olsztynie orzekł o oddaleniu powództwa głównego. Jednocześnie, w ocenie Sądu I instancji, nie można się zgodzić z twierdzeniem powództwa wzajemnego, że potrzeby małoletniej powódki zmniejszyły się. Pomimo kłopotów firmy (...) i powiększenia się rodziny pozwanego (powoda wzajemnego) może on płacić alimenty w dotychczasowej wysokości. Dochody osiągnięte przez niego i wykazane w deklaracji podatkowej za rok 2012 były wciąż duże. Jego obecna żona i matka młodszych dzieci dysponuje również dochodem znacznie przewyższającym dochód matki D. W.. Pozwany (powód wzajemny) jest też właścicielem nieruchomości o wartości przekraczającej 500.000 zł, a jej sprzedaż umożliwi mu uregulowanie dużej części zobowiązań kredytowych. Niezależnie od powyższego, na chwilę obecną udział pozwanego (powoda wzajemnego) w zaspokajaniu potrzeb córki sprowadza się do świadczeń alimentacyjnych, zaś całość starań o charakterze osobistym należy do jej matki. O kosztach procesu orzeczono po myśli art.100 k.p.c., mając na uwadze wynik postępowania, to jest oddalenie obu powództw. Powódka (pозwana wzajemnie) jest osobą małoletnią, posiada co prawda majątek, ale powinien on służyć zaspakajaniu jej dość znacznych potrzeb. Dlatego też Sąd I instancji, na mocy art. 113 pkt 4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 102 k.p.c. zwolnił ją od kosztów sądowych na nią przypadających w związku z oddaleniem powództwa.

Od powyższego wyroku apelację wniósł pozwany (powód wzajemny), zarzucając:

1. naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku oraz sprzeczność ustaleń Sądu z treścią zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, które miały wpływ na treść orzeczenia, polegające na:

- przyjęciu, że pozwany (powód wzajemny) posiada nadal znaczne możliwości alimentacji, gdyż jego dochody osiągnięte i wykazane w deklaracji podatkowej za 2012 r. były wciąż duże i w związku z tym jego sytuacja majątkowa i zarobkowa uzasadnia utrzymanie na rzecz powódki (pозwanej wzajemnie) D. W. dotychczasowej kwoty alimentów w wysokości po 1.200 zł miesięcznie,

- przyjęciu, że koszty utrzymania powódki (pозwanej wzajemnie) wzrosły w związku z podjęciem przez nią nauki w liceum i dodatkowymi wydatkami na korepetycje,

2. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c., które miało wpływ na treść rozstrzygnięcia poprzez brak wszechstronnego rozważenia i oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, co skutkowało pominięciem przez Sąd I instancji okoliczności świadczących o istotnej zmianie sytuacji, która wskazuje na zasadność obniżenia alimentów płaconych przez pozwanego (powoda wzajemnego) na rzecz małoletniej córki,

3. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, która polegała na:

- uznaniu kosztów wakacji powódki (pозwanej wzajemnie) w kwocie 1.797 zł z pominięciem refundacji wypoczynku małoletniej przez zakład pracy jej matki,

- pominięciu faktu zaciągnięcia przez matkę małoletniej kredytów na inne cele niż potrzeby córki,

- przyjęciu kwoty 250 zł w miejsce 200 zł przekazywanej przez matkę małoletniej powódki (pозwanej wzajemnie) starszej córce,

- przyjęcie (...) spółki (...) na kwotę 270.000 zł, pomijając ich amortyzację i spadek wartości,
 - pominięcie faktu, że powódka (pozwana wzajemnie) nie uczęszcza już na płatne zajęcia rehabilitacyjne,
 - pominięcie faktu, że matka małoletniej D. W. obecnie płaci na cele mieszkaniowe 750 zł, podczas gdy w 2009 r. płaciła 900 zł,
 - pominięcie faktu że dochody matki małoletniej wzrosły pomiędzy datami wyroków o 465 zł,
 - pominięcie faktu, że powódka (pozwana wzajemnie) dysponuje znacznym majątkiem, z którego pożytków może korzystać,
 - pominięciu faktu posiadania przez pozwanego (powoda wzajemnego) dwójki dzieci z drugiego małżeństwa uprawnionych do alimentacji,
 - błędne oznaczenie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku nazwy spółki, w której pozwany pełni funkcję wiceprezesa zarządu,
4. naruszenie art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności, zmienionej Protokołem Nr (...) wynikające z powyższych zarzutów,
5. naruszenie art. 14 wyżej wskazanej Konwencji, polegające na odniesieniu się w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku do nieudowodnionych zdarzeń.

Wskazując na powyższe zarzuty pozwany (powód wzajemny) wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części przez obniżenie alimentów na rzecz powódki (pozwanej wzajemnie) do kwoty 700 zł miesięcznie.

W uzasadnieniu pozwany (powód wzajemny) wskazał, że Sąd Rejonowy całkowicie pominął zasady współżycia społecznego w demokratycznym państwie prawa, gdyż nie uwzględnił okoliczności, iż przyszła jego sytuacja życiowa i jego rodziny w znacznym stopniu będzie zależna od wyroku w sprawie o zmianę wysokości alimentów. Ponadto zasądzone w 2009 r. alimenty na rzecz małoletniej powódki (pozwanej wzajemnie) i jej matki w kwocie 1.950 zł stanowiły 28% jego ówczesnych zarobków, gdy tymczasem na dzień wydania zaskarżonego wyroku stanowią ponad 45 % obecnych dochodów. W trakcie rozprawy wykazano i udowodniono bardzo znaczącą zmianę sytuacji rodzinnej pozwanego (powoda wzajemnego), zmniejszenie jego dochodów o prawie 50 %, zwiększenie dochodów matki powódki (pozwanej wzajemnie), zwiększenie majątku D. W. i jej matki. Powyższe okoliczności uzasadniają, w ocenie pozwanego (powoda wzajemnego), obniżenie alimentów do kwoty po 700 zł miesięcznie.

W odpowiedzi na apelację powódka (pozwana wzajemnie) wniosła o jej oddalenie w całości.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja częściowo zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy podziela stanowisko sądu I instancji, iż podstawę rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie stanowi przepis art. 138 k.r.o.

Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń stanu faktycznego, ale w świetle całokształtu okoliczności niniejszej sprawy uznać należało, że w chwili zamknięcia rozprawy przed Sądem Okręgowym w Olsztynie nastąpiły istotne zmiany okoliczności, uzasadniające obniżenie alimentów zasądzonych na rzecz małoletniej D. W. na mocy wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie z dnia 18 września 2009r., w sprawie VI RC 1115/08. W czasie orzekania w sprawie o rozwód miesięczne dochody pozwanego (powoda wzajemnego) wynosiły 7.000 zł miesięcznie. W dacie zamknięcia rozprawy przed Sądem Rejonowym w Olsztynie pozwany (powód wzajemny) prowadził działalność gospodarczą i z tego tytułu zyskiwał dochód w wysokości 4.300 zł miesięcznie. Na rozprawie przed Sądem Okręgowym w Olsztynie

w dniu 11 września 2013 r. podniósł, że aktualnie nie ma żadnych dochodów, albowiem z dniem 01 sierpnia 2013 r. zawiesił prowadzoną działalność gospodarczą. Alimony w wysokości 1.200 zł miesięcznie nie uwzględniają aktualnej sytuacji materialnej i możliwości zarobkowych pozwanego (powoda wzajemnego). Nie ulega wątpliwości, iż obecnie kwota ta przekracza możliwości zarobkowe A. W. (1), który poza małoletnią D. W. i jej starszą siostrą ma na utrzymaniu dwoje dzieci z kolejnego związku. W związku z powyższym Sąd Okręgowy uznał, iż apelacja pozwanego (powoda wzajemnego) w części zasługiwała na uwzględnienie poprzez obniżenie alimentów zasądzonych od A. W. (1) na rzecz małoletniej powódki (pозwanej wzajemnie) do kwoty po 1.000 zł miesięcznie, poczynając od dnia 01 września 2013 r.

W ocenie Sądu Okręgowego alimony w tej wysokości odpowiadają zarówno zarobkowym i majątkowym możliwościom zobowiązanego, jak również usprawiedliwionym potrzebom uprawnionej.

Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do uwzględnienia apelacji w całości. W świetle całokształtu okoliczności niniejszej sprawy uznać należało, że pozwany (powód wzajemny) jest w stanie płacić alimony w powyższej kwocie, która pozostaje w zakresie jego możliwości płatniczych. A. W. (1) jest osobą zdrową i nie ma przeciwwskazań do wykonywania przez niego pracy zarobkowej. Ponadto jego doświadczenie zawodowe pozwala na podjęcie takiego zatrudnienia, które umożliwi realizację obowiązku alimentacyjnego na rzecz małoletniej powódki (pозwanej wzajemnie) w wymiarze 1.000 zł miesięcznie. Mając na uwadze ciężące na nim zobowiązania alimentacyjne i poszukując zatrudnienia, powinien dochować szczególnej staranności. Podkreślenia wymaga również fakt, co trafnie wskazał Sąd I instancji w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, że udział pozwanego (powoda wzajemnego) w zaspokajaniu potrzeb małoletniej córki sprowadza się do świadczeń alimentacyjnych. Wobec tego, że jedynie matka czyni osobiste starania o utrzymanie i wychowanie dziecka, świadczenie alimentacyjne pozwanego (powoda wzajemnego) powinno polegać na uiszczaniu alimentów w wysokości po 1.000 zł miesięcznie.

W tym stanie rzeczy, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., zaskarżony wyrok należało zmienić w pkt II poprzez obniżenie bieżących alimentów zasądzonych na rzecz małoletniej powódki (pозwanej wzajemnie) do kwoty po 1.000 zł (pkt I wyroku) i w pozostałym zakresie apelację oddalić – art. 385 k.p.c. (pkt II wyroku).

Na podstawie art. 100 k.p.c. koszty procesu za instancję odwoławczą zostały pomiędzy stronami wzajemnie zniesione (pkt III wyroku).